



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15008/2024
24.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Момчило Ковачевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарства правде - Вишег јавног тужилаштва у Нишу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4721/23 од 12.03.2024. године, у седници одржаној 24.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4721/23 од 12.03.2024. године у одбијајућем делу, тако што се тужена обавезује да тужилци АА, поред износа који је досуђен наведеном пресудом на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од још 692.500,00 динара (укупно 1.642.500,00 динара) са законском затезном каматом од 14.09.2023. године до исплате, и на име трошкова парничног поступка износ од још 116.787,50 динара (укупно 263.875,00 динара).

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужилци на име трошкова поступка по ревизији исплати износ од 27.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 4161/22 од 14.09.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па је тужена обавезана да јој на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 1.642.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 14.09.2023. године до коначне исплате, док је за износ преко досуђеног до тражних 2.190.000,00 динара тужбени захтев тужиле одбијен, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 263.875,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4721/23 од 12.03.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог

изреке и у ставу другом изреке, тако што је тужена обавезана да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због неосновног лишења слободе исплати износ од 950.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 14.09.2023. године до коначне исплате, док је за износ преко износа досуђеног овом пресудом до износа од 1.642.500,00 динара тужбени захтев тужиље одбијен, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 147.087,50 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) и утврдио да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Више јавно тужилаштво у Нишу 27.12.2016. године донело је наредбу о спровођењу истраге Кт 186/16, Кти 101/2016 против тужиље и НН лица због постојања сумње да су извршили кривично дело убиство из члана 113. КЗ у саизвршилаштву, у вези члана 33. КЗ и кривично дело убиство из члана 113. КЗ у покушају, у вези члана 30. КЗ у саизвршилаштву, у вези члана 33. КЗ. Решењем Вишег суда у Нишу од 27.12.2016. године, по предлогу Вишег јавног тужилаштва у Нишу, тужиљи је одређен притвор, који ће се рачунати од дана хапшења 26.12.2016. године, у 13,00 часова. Притвор је продужаван решењима суда све до 07.06.2017. године, када је замењен мером забране напуштања стана уз примену електронског надзора. Наредбом Вишег јавног тужилаштва у Нишу Кт 186/16 од 23.02.2022. године обустављена је истрага против тужиље. Тужиља је провела у притвору 162 дана, а мера забране напуштања стана трајала је 203 дана. Тужиља је поднела захтев за накнаду штете Министарству правде, Комисији за накнаду штете о коме није одлучено. Изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака неуропсихијатра и утврђено да је неосновано лишење слободе и улазак у притвор, као и сазнање о томе, код тужиље узроковало примарни страх јаког интензитета трајања пар сати. Током боравка у притвору и трајања истражног поступка доживљавала је примарни страх средње јаког интензитета. Окончањем истраге од фебруара 2022. године трпи примарни страх лаког интензитета који постоји и даље. Примарни страх јаког интензитета је оставио пролазну последицу у форми психичке дестабилизације дијагностиковане као поремећај прилагођавања пролонгираног трајања са доминацијом анксиозне и депресивне непсихотичне симптоматологије. Тужиља је због неоснованог лишења слободе трпела душевне патње које су биле јаког интензитета током боравка у притвору шест месеци, а изласком у кућне услове, иако и даље лишена слободе, душевне патње су биле на горњој граници средњег интензитета још шест месеци. Ове душевне патње су трајале на средњем интензитету све време док је трајала истрага још четири године и нарасле на ниво јаког интензитета повремено и ограничено појављивањем у Вишем јавном тужилашту, саслушавањем, извођењем нових доказа, јер није знала када ће је опет притворити, а негде је то и очекивала. Од ослобађања од

истражног поступка фебруара 2022. године код тужиље трају и даље као трајне, душевне патње лаког интензитета које прерастају на ниво средњег интензитета повремено и ограничено иако је на слободи, сваком непријатношћу утицајем околине, непријатностима и вређањем на радном месту, прозивањем ње као да је убица. Описане душевне патње се огледају у нарушеном квалитету живота, повлачењу, избегавању дружења и гужве, сталним опрезом да је неко не повреди, несигурношћу, доживљају срама, стигме и одбацивања од околине, те осећају кривице због непријатности нанетих породици. У време лишења слободе тужилца је била стара ... година, била је неудата и без деце. Сада је удата, породична жена, мајка једног детета, запослена преко две године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да тужилца има право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе у смислу члана 584. став 1. тачка 1 Законима о кривичном поступку, у вези са чланом 155. и чланом 200. Закона о облигационим односима јер је Више јавно тужилаштво због недовољно доказа за оптужење обуставило истрагу која се водила против тужиље због основана сумње да је извршила кривично дело убиство из члана 113. КЗ у саизвршилаштву, у вези члана 33. КЗ и кривично дело убиство из члана 113. КЗ у покушају, у вези члана 30. КЗ у саизвршилаштву, у вези члана 33. КЗ. Приликом одмеравања новчане накнаде за претрпљену нематеријалну штету због неоснованог лишења слободе првостепени суд је имајући у виду животну доб тужиље у време лишења слободе, породично стање, околности лишења слободе, трајање лишења слободе, природу и тежину кривичног дела које јој је стављено на терет, као и дужину и трајање душевних болова и страха, тужилци досудио износ од 1.642.500,00 динара, налазећи да исти одговора околностима случај и сврси због које се досуђује.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, налазећи да је првостепени суд погрешно применио материјално право приликом одмеравања правичне новчане накнаде претрпљене нематеријалне штете, па је досуђен износ умањено, сматрајући да тужилци као сатисфакција за претрпљену нематеријалну штету припада износ од 950.000,00 динара. Стога је, преко овог износа, а до првостепеном пресудом досуђеног износа од 1.642.500,00 динара тужбени захтев одбио, као неоснован.

Врховни суд налази да су основани ревизијски наводи тужиље о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе.

Накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе суд одмерава узимајући у обзир све објективне и субјективне околности као што су дужина трајања лишења слободе, тежина и природа кривичног дела које је оштећеном стављено на терет, углед који је оштећени уживао у својој животној и радној средини, животна доба оштећеног и породично стање у време лишења слободе, занимање и друге чиниоце који утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе. Имајући у виду у утврђене околности релевантне за одмеравање висине накнаде нематеријалне штете које се односе на животну доб и породичне прилике тужиље у време лишења слободе, дужину трајања лишења слободе, природу и тежину кривичног дела које је тужилци стављено на терет, интензитет и трајање душевног бола

и страха, као и циљ и сврху накнаде нематеријалне штете, Врховни суд је оценио да је првостепени суд применом чланом 200. Закона о облигационим односима правилно одмерио висину правичне новчане накнаде за овај вид штете у износу од 1.642.500,00 динара. Стога је побијана другостепена пресуда преиначена и тужена обавезана да тужиљи поред износа досуђеног другостепеном пресудом (950.000,00 динара) исплати и износ од још 692.500, динара.

Код изложеног преиначена је и одлуке о трошковима поступка, тако што је тужиљи поред износа трошкова парничног поступка досуђених другостепеном пресудом, досуђен и износ од још 116.787,50 динара (укупно 263.875,00 динара)

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке.

Тужиља је успела у поступку по ревизији, па јој, на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. Закона о парничном поступку, припадају и опредељени трошкови ревизијског поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав ревизије у износу од 27.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања парничних радњи. Трошак судске таксе у поступку по ревизији није признат, јер овај захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. Закона о парничном поступку.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**